

*Jaana Laakso
Oili Puukko*

Kaunokirjallisuuden aihepiiriluokitus kahdessa yleisessä kirjastossa tehdyn kokeilun valossa

Laakso, Jaana & Puukko, Oili, Kaunokirjallisuuden aihepiiriluokitus kahdessa yleisessä kirjastossa tehdyn kokeilun valossa [Classification of fiction by topic in the light of experiments carried out in two public libraries]. Kirjastotiede ja informatiikka 11 (2): 61-65, 1992.

An experimental study was carried out in two public libraries in 1991 by setting up an exhibition of books belonging to five topic categories and by interviewing clients prior to and after the exhibition. The majority of the 40 interviewed clients were of the opinion that topics like science fiction and detective stories can be shelved apart from the main collection of fiction arranged alphabetically by author, or that the topics can be indicated within the main collection by pasting visual symbols on the backs of classified books. It is concluded that indexing of fiction in a database should be centralized and, furthermore, that topical book exhibitions should be arranged in public libraries and book lists of various topics made available to the clientele.

Addresses: Jaana Laakso, Salmenranta 2c C 16, 24100 Salo; Oili Puukko, Brahenkatu 3, 50100 Mikkeli.

Kaunokirjallisuuden luokituskysymyksen keskeiset piirteet ja pulmakohdat

Tarkastelemme tässä kirjoituksessa kaunokirjallisuuden kirjastoluokitusta kirjastotyön metodina ja dokumentaatiokielenä. Kaunokirjallisuudella tarkoitamme tässä yhteydessä suorasanaista kertomakirjallisuutta. Luokitus puolestaan viittaa monin kohdin hyllyjärjestykseen.

Helppokäyttöiset tiedonhaun apuneuvot parantavat palvelua, ja juuri palvelun parantamiseen panostetaan kirjastossa tällä hetkellä aineistomäärärahojen vähetessä. Kaunokirjallisuuden luokitus voisi olla yksi menetelmä, jonka avulla asiakas

löytää itsenäisesti haluamaansa kaunokirjallisuutta. Nykyisessä yleisten kirjastojen taloudellisessa tilanteessa kaikkien edullisten palvelun parantamiseen tähtäävien keinojen tulisi kiinnostaa kirjastohenkilöstöä.

Perti Vakkarin mukaan kirjasto- ja informaatiopalvelutoiminnan kaksi perusominaisuutta ovat aineiston käyttöönsaattamisfunktio, joka tarkoittaa merkityksellisen aineiston valintaa maailmanlaajuisesta informaatiovirrasta ja sen käytettäväksi asettamista, ja kytkentäfunktio, joka tarkoittaa tiedonhakijan kytkemistä tarvittuun tietoon tai dokumenttiin, eli kirjaston välittämä tietomateriaali on järjestetty nimenomaan tiedonhakua ja käyttöön saattamista silmällä pitäen (Vakkari 1987).

Kytkeäntäfunctio ilmenee käytännön kirjasto-työssä luettelointina, luokituksena ja indeksointina. Edellä esitetyt funktiot pätevät aivan samoin kirjaston tarjoamaan fiktiiviseen aineistoon. Kaunokirjallisuuteen ei ole yleisesti tohdittu kajota luokitusmielessä salapoliisikirjallisuutta lukuun ottamatta. Kaunokirjallisuus tarjoaa elämyksellistä tietoa, ja osa kaunokirjallisuudesta on luokiteltavissa kuten on tietokirjallisuuskin. Edellä esitettyjen määritelmien valossa suurta osaa yleisen kirjaston tarjoamasta aineistosta eli kaunokirjallisuutta ei ole järjestetty nimenomaan tiedonhakua ja käyttöön saattamista silmällä pitäen.

Kaunokirjallisuuden luokitusta pidetään hankalana, jopa mahdottomana tehtävänä. Yhden ja saman kaunokirjallisen teoksen kokevat eri ihmiset aivan eri tavalla. Silti voimme olettaa joidenkin intersubjektiiivisten merkitysten liittyvän kaunokirjallisuuteen. Kaunokirjallisuuden luokituksessa pyritään siis kuvailemaan teoksia juuri niihin liittyvien intersubjektiiivisten merkitysten kautta. Hakinessaan kaunokirjallisuutta lukijat toimivat itse asiassa samalla tavalla ja luokittavat kaunokirjallisuutta omasta näkökulmastaan. (Iivonen 1986, 1-4.)

Kirjastoluokitus - myös kaunokirjallisuuden - on tarkoituksesta riippuvaa toimintaa. Koska kirjastoluokituksen tehtävänä on dokumentaatiokielenä välittää tietoa dokumentiin sisällöstä ja toimia metodina kirjastotyön eri vaiheissa (kokoelmien muodostamiseksi ja niiden sisällölliseksi hallitsemiseksi), ei kaunokirjallisuutta voida rajata luokituksen ulkopuolelle. Niin voitaisiin tehdä vain, jos kielletäisiin kaunokirjallisuuden mahdollisuus välittää tietoa ja hahmottaa todellisuutta. (Iivonen 1986, 5-7.) Tarkasti ja kokonaan kaunokirjallisuutta on mahdotonta luokitaa, mutta teoksista voidaan tuoda esille aina joitain piirteitä, jotka auttavat kokelman jäsentämistä.

Genreluokitusten lähtökohtana on tunnistaa kirjallisuuden lajit, genret. Genret määritellään niihin kuuluvien teosten yhteisten piirteiden kautta, eivätkä ne siksi ole ilman muuta toisiaan poissulkevia. (Iivonen 1986, 39.) Genreluokituksia sekä niiden ja aakosellisen järjestyksen kompromissija on jonkin verran sovellettu myös Suomessa yleisissä kirjastoissa. Vallitsevana käytäntönä on, että suurin osa kaunokirjallisuudesta on hyllyssä aakosjrjestyksessä, mutta osa teoksista erotetaan omaksi genrekseen. Tavallisimpia hyllyluokituksessa esiintyviä genrejä ovat salapoliisiromaanit ja tieteiskirjallisuus. (Iivonen 1986, 53.) Tässä kokeilussa käytämme nimitystä aihepiirilukitus genre-

luokituksen sijaan.

Koska genreiltä eli aihepiireiltä ei odoteta toistensa poissulkevuutta, ne ovat käyttökelpoisia esimerkiksi luetteloissa, joissa sama teos voi olla mainittuna useammassa eri aihepiirissä. Sen sijaan hyllyluokituksena aihepiirilukitus on ongelmallisempi, sillä teokselle joudutaan valitsemaan yksi "oikea" aihepiiri. (Iivonen 1986, 54-55.) Aihepiirilukitus tuntuisi joustavalta ja kehittämiskelpoiselta luokitusjärjestelmältä yleisiin kirjastoihin. Se on monipuolinen ja käytännöllinen sovellettavaksi kirjaston ja käyttäjäyhteisön tarpeiden mukaan.

Miksi kokeiluun lähdettiin

Toteutimme kokeilun havainnollistaaksemme, mitä kaunokirjallisuuden aihepiirilukitus käytännössä olisi. Halusimme kysyä kirjastonkäyttäjien mielipiteitä, sillä kaunokirjallisuuden luokituksen ensisijainen tarkoitus on kuitenkin funktionaalinen ja pitkälti riippuvainen käyttäjäyhteisön tarpeista. Meitä kiinnosti myös, parantaako kaunokirjallisuuden luokitus asiakkaiden mielestä kirjaston palveluja. Valitsimme kvalitatiivisen lähestymistavan, sillä halusimme nimenomaan saada selville asiakkaiden mielipiteitä. Näin pienellä haastatteluaineistolla ei ole tilastollista yleistettävyyttä.

Pohdimme, mahdollistaako kaunokirjallisuuden luokitus mitään sellaista, mitä muut kirjastotyön metodit ja dokumentaatiokielet eivät mahdollista, ja mitkä ovat kaunokirjallisuuden luokituksen mahdollisuudet ja päämäärät yleisessä kirjastossa. Tarkoituksena on myös selvittää, miten yleiset kirjastot voisivat hyödyntää kaunokirjallisuuden luokitusta parantaakseen palveluaan ja millaisia mielipiteitä ja toivomuksia asiakkailla on kaunokirjallisuuden hyllyjärjestyksestä, joksi asiakkaat luokituksen yleisesti mieltävät.

Kokeilun toteutus

Kaunokirjallisuuden aihepiirilukituskokeilu toteutettiin vuoden 1991 heinä-elokuun aikana Mikkelin maakuntakirjastossa ja Salon kaupunginkirjastossa. Mikkelin on 32000 asukkaan kaupunki Etelä-Savossa, Salo 21000 asukkaan kaupunki Varsinais-Suomessa. Mikkelissä lainattiin vuonna 1990 24 kirjaa/asukas, Salossa 35/asukas. Oili Puukko toteutti Mikkelin kokeilun, Jaana Laakso Salon kokeilun. Kokeilut toteutettiin mahdollisimman

samanlaisina. Halusimme saada selville, poikkeavatko kyseessä olevien kirjastojen (haastateltujen) asiakkaiden mielipiteet toisistaan, ja jos poikkeavat, niin miten.

Kesäkuun aikana haastattelimme kumpikin kymmentä kaunokirjallisuushyllyjä tarkastellutta asiakasta. Kysyimme heiltä seuraavat kysymykset:

1. a) Löydätkö helposti haluamaasi kaunokirjallisuutta hyllystä? Miksi?
b) Millä perusteella etsit kaunokirjallisuutta? Etsitkö esim. aiheen tai tekijän mukaan?
2. Oletko tyytyväinen kaunokirjallisuuden nykyiseen järjestykseen? Miksi?
3. Pitäisikö kaunokirjallisuus järjestää aihepiireittäin? Miksi? Mitkä aiheet?

Yhtenä lähtökohtana oli tunnustella, mitä asiakkaat tietävät kaunokirjallisuuden luokitusmahdollisuuksista ja ovatko he ylipäättään ajatelleet asiaa. Asiakkaita pyydettiin myös nimeämään mahdollisia aihepiiriluokkia. Pyrimme myös selvittämään, miten asiakkaiden mielestä luokituksella voitaisiin - vai voitaisiinko lainkaan - parantaa palvelutasoa ja helpottaa kirjastossa asioimista.

Ennen kaunokirjallisuuden aihepiirien esillepanoa enemmistö haastatelluista sanoi löytävänsä haluamaansa kaunokirjallisuutta hyllystä kohtalaisen hyvin. Tekijänmukaista järjestystä pidettiin luonnollisena. Nykyisen järjestelmän puutteeksi mainittiin se, ettei voi harrastaa temaattista kaunokirjallisuuden lukemista kuin satunnaisesti sen mukaan, onko palautushyllyssä asiakkaan käydessä kirjastossa halutun aihepiirin kirjallisuutta. Tavaltaan vastaajat kokivat omaksi viakseen sen, etteivät pystyneet käyttämään tehokkaasti hyväksi kirjaston kokoelmaa. Kaunokirjallisuuden jäsentäminen koettiin toivottomaksi työksi, mikä johtaa tuloksettomaan hyllyjen välissä pyörimiseen ja turhautumiseen. Hyllyihin arveltiin hukkuvan runsaasti sellaista kirjallisuutta, jota haluttaisiin lukea, mutta jota ei ole mahdollista löytää.

Tekijyys koettiin tärkeimmäksi kaunokirjallisuuden etsimisperusteeksi. Mutta silloinkin, kun etsittiin kirjallisuutta tekijän mukaan, haettiin usein tietyn tyyppistä kirjallisuutta. Esimerkiksi yritettiin löytää samantyyppisiä kirjoja kuin mielikirjailijoiden kirjat tai luotettiin ns. laatuun, kuten valitsemalla luettavaa Tammen keltaisesta kirjastosta tai Otavan sarjasta. Kokoelman järjestäminen tekijän mukaan muokkaa luonnollisesti lukijoiden kaunokirjallisuuden etsimisperusteita tekijyyden suuntaan. Haastatellut olivat kuitenkin tyytyväisiä

kaunokirjallisuuden nykyiseen järjestämistapaan. Useat toivoivat nykyistä enemmän erilaisia näytelyjä ja esittelyjä kaunokirjallisuudesta.

Yleisesti ottaen haastatellut katsoivat itse löytävänsä suhteellisen helposti haluamaansa kaunokirjallisuutta, mutta epäilivät, että monella muulla kirjastonkäyttäjällä saattaa olla vaikeuksia haluamansa luettavan löytämisessä. Esimerkkinä tällaisista ryhmistä annettiin mm. henkilöt, jotka eivät hallitse kortistonkäyttöä tai eivät seuraa kirjallisuutta. Itseään laatu-tietoisina lukijoina pitävät sanoivat löytävänsä luettavaa helposti.

Kaunokirjallisuuden aihepiirijakoon myönteisesti suhtautuvat ehdottivat erillisen aihepiiritiedoston/-kortiston perustamista asiakkaiden käyttöön. Hyllyjärjestys keskisuudessa kirjastossa säilyisi tekijän nimen mukaisena. Pienehkössä kirjastossa, jonka kokoelma on helpommin hallittavissa, hyllyjärjestys voisi olla muutaman aihepiirin mukainen. Kokoelman hallinnan avuksi ehdotetun tiedoston/kortiston tulisi olla helpokäyttöinen ja seikkailut kaunokirjallisuuden maailmassa mahdollistava, toisin sanoen ei liian ohjaileva.

Useimmat haastatelluista katsoivat kuitenkin kaunokirjallisuuden luokituksessa olevan sekä hyviä että huonoja puolia. Sitä pidettiin yleisesti hyvänä, koska se helpottaisi ja nopeuttaisi aihepiirilukijoiden kirjojen valintaa. Aihepiirilukituksen avulla katsottiin voitavan tavallaan laajentaa luku-tottumuksia ja löytää uusia kirjailijoita. Toisaalta aihepiirilukituksessa nähtiin liian ohjailevia piirteitä, sillä sen arveltiin rajoittavan ja yhdensuuntaistavan liiaksi - ainakin toisten - kirjavalintoja.

Monet totesivat, että selkeiksi mielletyt ryhmät voisivat olla omina ryhminään. Aihepiirejä, joihin kaunokirjallisuutta voisi jakaa, ovat vastaajien mukaan esimerkiksi sota, rakkaus, historia, scifi, kauhu ja fantasia sekä huumori. Salapoliisiromaanin on tässä itsestään selvin katsottu kuuluvan omaksi luokakseen. Koko kokoelman luokittamista pidettiin mahdottomana, koska kirjoja voidaan sijoittaa moniin eri luokkiin luokittajasta riippuen.

Tarkoitus oli, että aihepiirinäytelyyn valittaisiin asiakkaiden useimmin ehdottamat luokat. Valintaa ei kuitenkaan tehty pelkästään haastattelussa saatujen ehdotusten perusteella, sillä asiakkaiden antamat luokkaesimerkit olivat useimmiten liian spesifejä taikka liiankin strukturoimattomia. Valitsimme viisi aihepiiriä: Suomen sodat, salapoliisiromaanit, historialliset rakkausromaanit, matkakertomukset ja tieteiskirjallisuuden, scifin. Luokat ovat helposti rajattavissa ja sisällöltään sekä mie-

hiä ja naisia että nuoria ja vanhoja kiinnostavia. Salapoliisiromaani on sekä Mikkelissä että Salossa jo erotettu omaksi luokakseen, mutta päätimme kuitenkin ottaa luokan mukaan, koska se tarjoaisi näyttelyn jälkeen haastateltaville asiakkaille yhden esimerkin kaunokirjallisuuden aihepiirijaosta. Tulostimme ROMA-tietokannasta edellä mainitut luokat salapoliisiromaaneita lukuun ottamatta listoiksi, joiden perusteella poimimme nimekkeitä esittelyhyllyihin ja -telineisiin kukin aihepiiri omaksi kokonaisuudekseen. Valitut aihepiirit olivat Mikkelissä esillä heinäkuun ja Salossa elokuun ajan keskeisellä paikalla aikuistenosaston neuvonnan läheisyydessä. Selkeät opasteet kertoivat aihepiirin. Neuvojat täydensivät hyllyjä ROMA:sta tulostettujen listojen perusteella. Karkeasti arvioiden scifiä lainattiin eniten, dekkareita ja historiallisia rakkausromaaneja seuraavaksi eniten. Suomen sodista kertovia romaaneja lainattiin hieman vähemmän ja matka-aiheisia romaaneja selvästi vähiten.

Kun näyttelyaineisto oli ollut esillä neljä viikkoa, kysyimme kumpikin kymmeneltä esittelyhyllyjen ja -telineiden kirjoja tutkineelta asiakkaalta:

1. Oletko lainannut esittelyhyllyistä/esittelytelineistä? Miksi?
2. Mitä mieltä olet tällaisesta aihepiirin mukaisesta järjestyksestä?
3. Pitäisikö kaunokirjallisuus järjestää pysyvästi aihepiireittäin?

Halusimme saada selville, miten asiakkaat ottavat vastaan konkreettisen kaunokirjallisuuden luokitusehdotuksen, ja kannattaisiko tämän kokeilun perusteella jatkaa taikka laajentaa kaunokirjallisuuden aihepiirilukitusta.

Asiakaspalaute

Haastateltuja oli yhteensä 40, joista 18 oli miehiä ja 22 naisia. Iät vaihtelivat 14 ja 73 vuoden välillä. Haastattelimme 20 asiakasta ennen aihepiirinäyttelyä ja 20 näyttelyn jälkeen. Mikkelin ja Salon kirjastojen haastatelluilla asiakkailla oli melko samansuuntaisia nkemyksiä kaunokirjallisuudesta, sen järjestyksestä ja löytymisestä. Mainittavia eroja ei siis näiden ryhmien välillä ollut havaittavissa tämän aineiston perusteella.

Konkreettinen aihepiirinäyttely lisäsi positiivista suhtautumista kaunokirjallisuuden luokitukseen. Vain yhdellä näyttelyn jälkeen haastatellulla oli kielteinen kanta aihepiirilukitukseen. Tosin hä-

nenkin mielestään dekkarit ja scifi voisivat olla omana ryhmänään. Lähes kaikki olivat sitä mieltä, että kaunokirjallisuudesta voisi luokitaa osan (ns. selkeät luokat) kokonaan ja osan osittain. Yhdeksi haun helpottamisen keinoksi ehdotettiin kuukausittain vaihtuvaa aihepiirinäyttelyä. Kaiken kaunokirjallisuuden luokittamiseen suhtauduttiin epäilevästi.

Enemmistö haastatelluista sanoi löytävänsä kaunokirjallisuutta hyllystä melko hyvin. Kaunokirjallisuutta on totuttu etsimään tekijännimen perusteella. Tekijännimeen perustuvaan aakkoselliseen järjestykseen oltiin melko tyytyväisiä, tosin aihepiirihaku todettiin nykyisin apuvälinein hankalaksi. Yleisesti toivottiin, että nykyisiä kaunokirjallisuuden haun apuvälineitä voitaisiin kehittää, jolloin kaunokirjallisuus löytyisi nykyistä helpommin, vaikkei luokitusjärjestelmää olennaisesti muutettaisikaan.

Yhtä lukuunottamatta kaikki vastaajat pitivät kaunokirjallisuuden aihepiirijakoa hyvänä. Syiksi mainittiin ajan säästyminen ja järjestyksen selkeys. Eduksi mainittiin se, että löytää sellaisia kirjoja, joiden ei muutoin tietäisi edustavan haluttua aihepiiriä. Kaunokirjallisuuden aihepiirijaon arveltiin parantavan kirjaston palvelua.

Yksi haastatelluista totesi, että visuaalinen aihepiirikooditus saattaisi olla hyvä, jos perusjärjestys hyllyissä pysyy tekijälähtöisenä. Vaihtuvat aihepiirinäyttelyt todettiin hyväksi keinoksi tutustua kirjallisuuteen. Monet esittivät ajatuksen kaunokirjallisuuden asiasanaluettelosta, jota asiakkaan olisi helppo omatoimisesti käyttää, oli se sitten manuaalinen tai ATK-luettelo. Myös valikoimaluettelot, uutuusluettelot, esittelytelineet, palautushyllyt ja erilaiset aihepiiriesittelyt mainittiin mahdollisuuksina helpottaa ja monipuolistaa hakuja.

Tekijyys koetaan melko itsestäänselväksi haku-elementiksi, eikä siitä haluta vastaisuudessakaan ainakaan kokonaan luopua. Kuitenkin esimerkiksi scifi, sota- ja jännityskirjallisuus katsottiin voitavan erottaa omiksi luokikseen. Salapoliisiromaanien asemaa omana luokkana pidettiin itsestäänselvytenä. Tähän vaikuttaa varmasti se, että ne ovat olleet kummassakin kirjastossa jo vuosia omana luokkana.

Kaunokirjallisuuden aihepiirijakoa pidettiin hyvänä, koska se säästää aikaa ja tuo selkeyttä kokonaisuuden hahmottamiseen, mutta hyllyluokitukseksi sitä ei haluttu. Sen sijaan ehdotettiin käytettäväksi vaihtuvia aihepiirinäyttelyitä ja asiasanoitusta.

Yleisessä kirjastossa kaunokirjallisuuden luokitus, joka tarkoittaa käytännössä hyllyluokitusta, ei ainakaan haastateltujen asiakkaiden mielestä suoranaisesti mahdollistaisi mitään sellaista, mitä muut kirjastotyön menetöt eivät tehokkaasti käytettyinä mahdollistaisi. Toisaalta myös kaunokirjallisuuden aihepiirilukituksella on etuja ja palvelua parantavia puolia, sillä esimerkiksi joidenkin asiakkaiden mielestä näyttelyssä esillä olleet aihepiirit olivat auttaneet kaunokirjallisuuden valinnassa. Samantyyppisi esittelyjä on toivottu jatkossakin.

Johtopäätökset

Suuri osa kirjaston tarjoamasta aineistosta eli kaunokirjallisuus ei ole selkeästi järjestetty nimenomaan tiedonhakuja ja käyttöön saattamista silmällä pitäen. Kaunokirjallisuuden löytämisen apuneuvot koetaan puutteellisiksi. Erilaisia kirjastotyön metodeja tulisi kehittää ottaen huomioon kokoelma ja käyttäjäyhteisön tarpeet. Kirjastossa tulisi miettiä, keitä halutaan palvella ja mitkä ovat toiminnan tavoitteet. Tavoitteiden preferenssijärjestys vaihtelee kirjaston kokoelman ja käyttäjäyhteisön mukaan.

Indeksointi on joustava ja monipuolinen kaunokirjallisuuden sisällönkuvailumenetelmä. Indeksoinnin tulisi tapahtua keskitetysti. Kaunokirjallisuudelle tulisi perustaa yksi yhteinen laaja tietokanta päällekkäisen työn välttämiseksi. Joissakin kirjastoissa on nyt käytössä ROMA-tietokanta ja mahdollisesti sen lisäksi taikka sen asemasta itse asiansanoitettu kaunokirjallisuuden tietokanta. Työtä pitäisi rationalisoida ja voimavarat keskittää jo käytännön yhdenmukaisuudenkin vuoksi. Tämä kaunokirjallisuustietokanta, jota käyttäjäkirjastot voisivat osaltaan täydentää, tarjoaisi mahdollisuuden moneen lähestymistapaan. Kirjastoissa, joissa on käytössä ATK, asiakas voisi selata kaunokirjallisuuskokoelmaa asiakaspäätteellä ja hakea tietokannasta indeksitermein haluamaansa kirjallisuutta.

Kaunokirjallisuuden luokitus saattaisi olla käytökelpoinen kirjastotyön metodi, mutta ei itsetarkoitettu. Se ei yksinään mahdollista mitään sellaista, mitä ei voisi korvata muilla kirjastotyön metodeilla kuten indeksoinnilla. Vaihtoehtoisia kaunokirjallisuuden löytämistä parantavia apuneuvoja ovat valikoimaluettelot, näyttelyt, asiansanoitettu luettelo

ja uutuusluettelo. Kirjaston henkilökunnan on oltava - ammattitaitoisuuden lisäksi - aktiivista ja palveluultista, jotta asiakkaan olisi mahdollisimman helppo tulla kysymään neuvoja.

Useimmat kaunokirjallisuutta varten tehdyt luokitusjärjestelmät ovat joustamattomia ja vanhentuneita. Yleisten kirjastojen luokitusjärjestelmä on puolestaan tarkoitettu ensisijaisesti tietokirjallisuuden luokittamiseen, eikä se juurikaan tarjoa mahdollisuuksia kaunokirjallisuuden jäsentämiseen. Jos halutaan luokitella kaunokirjallisuutta, tulee tarkkaan pohtia, millainen luokitusjärjestelmä sille sopisi. Mitkä olisivat ne luokat, joihin kaunokirjallisuus - tässä suorasanainen kertomakirjallisuus - voitaisiin mielekkäästi ja tarkoituksenmukaisesti jakaa?

Kaunokirjallisuus jakautuu luontevasti ns. korkeakirjallisuuteen ja ns. viihdekirjallisuuteen. Näistä viihdekirjallisuus jakautuu selkeäköiksi alaluokiksi, kuten dekkareiksi, scifiksi, rakkausromaaniksi ja sotaromaaneiksi. Korkeakirjallisuus voisi muodostaa oman, luokittamattoman ryhmänsä. Hyllyjärjestys voisi pääsääntöisesti olla aakkosellinen tekijännimen mukaisesti. Esimerkiksi edellä mainitut viihdekirjallisuuden luokat voisivat olla havainnollisuuden vuoksi merkitty vaikkapa erivärisin selkänauhoin. Niin järjestelmä palvelisi sekä aihepiirilukijoita että tekijäkeskeisiä lukijoita. Perusluokkien ulkopuolelle jäävistä luokista, joista kysytään paljon (esim. uskonnolliset romaanit), voisi olla asiakkaiden käytössä valikoimaluettelot. Pienessä kirjastossa voitaisiin luokituksen kattavuutta ja spesifisyyttä säädellä tarpeen mukaan, jos halutaan aihepiirijako myös hyllyluokitukseksi. Tärkeää on, että järjestelmä on joustava ja käyttäjäyhteisön tarpeisiin sovittavissa.

Hyväksytty julkaistavaksi 12.3.1992.

Lähteet

- Iivonen, Mirja 1986: Kaunokirjallisuuden kirjasto-
luokituksista. Tampereen yliopiston kirjastotie-
teen ja informatiikan laitoksen tutkimuksia 20. 2.
korj. p. Tampere 1986.
Vakkari, Pertti 1987: Kirjasto- ja informaatiopalvelu-
toiminnan ominaispiirteistä. Kirjastotiede ja
informatiikka 4/1987.